

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ МАСТЕР АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – ИНТЕГРАЛНИ УРБАНИЗАМ

1. назив и циљеви студијског програма

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ – ИНТЕГРАЛНИ УРБАНИЗАМ
двогодишње студије – 120 ЕСПБ

Студијски програм из области урбанизма се остварује у оквиру следећих образовно-научних, односно образовно–уметничких поља:

1. Друштвено-хуманистичке науке;
2. Техничко-технолошке науке;
3. Уметност.

Основни циљеви мастер академских студија Интегрални урбанизам су:

- Оспособљавање студената за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа у области урбанизма.
- Стицање професионалне квалификације (улазног основа за лиценцу) за послове у области урбанистичког и просторног планирања и урбанистичког пројектовања.
- Стицање права на наставак образовања на докторским академским студијама из области урбанизма или сродних научних и уметничких области.

2. врста студија и исход процеса учења

Студије другог степена су академског карактера. Општи део теоретске наставе садржи теме из поља техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука и уметности.

Исход процеса учења је стицање адекватних знања, вештина и компетенција, као и професионалне квалификације која омогућава самостално и одговорно бављење урбанистичком струком, а у складу са националном и регулативом ЕУ.

3. стручни, академски, односно научни назив

- а) Дипломирани инжењер урбанизма- остварених 60 ЕСПБ на предметима 1 године студијског програма
- б) Мастер инжењер урбанизма – остварених 120 ЕСПБ на предметима 1 и 2 године студијског програма

4. услови за упис на студијски програм

Завршене основне академске студије архитектуре или других сродних области и остварено минимум 180 ЕСПБ бодова.

Ранг листа за упис формира се на основу опште просечне оцене на основним академским студијама.

5. листа обавезних и изборних студијских подручја и предмета са оквирним садржајем

шифра предмета	назив предмета	ЕСПБ	обавезни/изборни	1.сем часова нед.	2.сем часова нед.	3.сем часова нед.	4.сем часова нед.	провера знања
1.ГОДИНА СТУДИЈА								
M1.1.	Савремени урбани феномен	3	обавезни	2+0				Писмени испит
M1.2.	Савремени урбанистички концепти	3	обавезни	2+0				Семинарск и рад
M1.3.	Методе и технике истраживања	4	обавезни	2+1				Семинарск и рад
M1.4.	Семинар 1	3	обавезни	1 недеља				Плакат
M1.5.	Интегрална анализа територије	10	обавезни	6				Елаборат
M1.6.	Урбани маркетинг и менаџмент	3	обавезни	1+2				Елаборат
M1.7.	Изборни предмет 1*)	4	изборни	2+2				Писмени испит
M2.1.	Теорија урбаног дизајна	3	обавезни		2+0			Писмени испит
M2.2.	Одрживи урбани развој	3	обавезни		2+0			Писмени испит
M2.3.	Методологија урбаног дизајна	4	обавезни		2+1			Семинарск и рад
M2.4.	Семинар 2	3	обавезни		1 недеља			Плакат
M2.5.	Интегрални пројекат 1	10	обавезни		6			Пројектни елаборат
M2.6.	Технике и алати 1- Урбана истраживања кроз ГИС	3	обавезни		1+2			Усмени испит
M2.7.	Изборни предмет 2 *)	4	изборни		2+2			Писмени испит
2.ГОДИНА СТУДИЈА								
M3.1.	Теорија планирања	3	обавезни			2+0		Семинарск и рад
M3.2.	Јавно управљање	3	обавезни			2+0		Писмени испит
M3.3.	Методологија планирања	4	обавезни			2+1		Писмени испит
M3.4.	Урбана регулатива	3	обавезни			2+0		Семинарск и рад
M3.5.	Интегрални пројекат 2	10	обавезни			6		Пројектни елаборат
M3.6.	Технике и алати 2 – Комуникација и сарадња у парт. процесу урб. план.	3	обавезни			1+2		Усмени испит
M3.7.	Изборни предмет 3 *)	4	изборни			2+2		Писмени испит
M4.1.	Завршни рад	26	изборни					Мастер теза
M4.1А	Теоријско-методолошки рад	6					0+4	Усмена одбрана
M4.1Б	Стручно-апликативни рад	20					0+16	мастер тезе
M4.2.	Стручна пракса	4	обавезни				1 недеља	Елаборат/ одбрана елабората

*) напомена: списак изборних предмета биће посебно дефинисан за сваку школску годину

Назив предмета: M1.1 Савремени урбани феномен

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Зоран М. Никезић, Александра Б. Ступар

Тип предмета: академско - општеобразовни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Циљ предмета је истраживање феномена савременог града, његових основних карактеристика и законитости које су последица убрзаних промена од друге половине двадесетог века. Студенту се омогућава свеобухватно сагледавање релације између урбане структуре/архитектуре и политичких, социјалних и економских токова у условима најновије технолошке револуције.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

- Препознавање стања и процеса који се одвијају у савременом граду – њихове друштвене и технолошке компоненте
- Оспособљавање за учешће и теоретску анализу актуелних урбаних феномена
- Овладавање процесом интегралног и критичког сагледавања савремених урбаних трансформација

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Настава је усмерена на сагледавање специфичности савременог града - друштвено-економски контекст, урбане трансформације, архитектуру и трендове. Феномени се посматрају на три просторна нивоа – глобалном, регионалном и локалном. Посебна пажња посвећује се односу између општих законитости актуелних процеса и њихових локалних карактеристика. Предмет равноправно посматра градску структуру и архитектуру – њихов новоформиран идентитет, атрактивност и конкурентност.

ЛИТЕРАТУРА :

- GRAD GLOBALIZACIJE - IZAZOVI, TRANSFORMACIJE, SIMBOLI /Aleksandra Stupar, AF/OrionArt, Beograd, 2009/
- GLOBALIZATION /Arjun Appadurai, ed., London, 2001/
- THE GLOBAL CITY: New York, London, Tokyo /Saskia Sassen, Princeton, Oxford, 2001/
- THE CITY READER /LeGates Richard T. and Stout Frederic,eds., London & New York, 2001/
- THE MODERN CITY REVISITED /Thomas Deckker,ed., London, NY, 2000/
- CONTEMPORARY WORLD ARCHITECTURE /Pearman Hugh, London, 2002/.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз комбинацију предавања ех-катедра, анализу случајева, индивидуални и групни рад.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе

-активност у току предавања 20

-колоквијум-и 20

Завршни испит

-писмени испит 60

Назив предмета: M1.2 Савремени урбанистички концепти

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Александра М. Ђукић

Тип предмета: теоријско - методолошки

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Циљ предмета је упознавање студената са савременим теоретским приступима, концептима и критичким освртима урбане обнове. Студенти се упознају са концептима и методама урбане обнове и њиховом применом у односу на комплексне урбане проблеме на нивоу града. Посебан осврт је на физичким-просторним трансформацијама градске структуре као и на сагледавању релација са економским и социјалним токовима и корелација са политичким и еколошким факторима.

Подразумевају се основна знања из друштвених наука као и креативност у приступу.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

- Да студенти стекну способност разумевања феномена урбане обнове, као и корелација између различитих фактора који утичу на трансформацију градског ткива;
- Да развију способност за рад у режиму високе аутономије и за сарадњу са другима;
- Развију капацитет за примену знања у студију и пракси;
- Стекну разумевање за потребу мултидисциплинарног сагледавања феномена урбане обнове.
- Унапреде ниво комуникационих вештина у вербалном, писаном, графичком и дигиталном облику

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Упознавање са савременим приступима урбане обнове са тежиштем на другој половини 20. века, као и кључним факторима који је условљавају.
Критички осврти на теоретске приступе.
Интердисциплинарно сагледавање урбане обнове.
Културолошка димензија урбане обнове.
Урбана обнова и гентрификација.
Социолошки аспекти урбане обнове.
Управљање урбаном обновом.
Студије случаја – позитивни и негативни примери и искуства.

ЛИТЕРАТУРА:

- Bacon, E. *Design of Cities*, Thames and Hudson, New York, 1973
- Лазаревић Ева Ваништа: *Обнова градова у новом миленијуму*, Београд, 2003.
- Roberts P., Sykes H.: *Urban Regeneration*, SAGE, 2000.
- The Urban Design Compendium 1*. English Partnerships, 2000. (prevod: Priručnik za urbani dizajn, Orion Art i Prograf, Beograd, 2008.)
- The Urban Design Compendium 2*. English Partnerships, 2007.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија у форми 2+0, интерактивна мултимедијална предавања (*ex-cathedra*, разговор, анкете, асоцијације), самостални истраживачки рад студената током семестра и елаборирање стечених сазнања и њихова презентација (колоквијуми), а крајњи исход рада је семинарски рад.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-колоквијум-и	2x 20 = 40
Завршни испит	
-семинарски рад	50

Назив предмета: M1.3 Методе и технике истраживања

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Нада С. Лазаревић Бајец, Марија Л.Маруна

Тип предмета: теоријско - методолошки

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Основни циљ истраживања је овладавање основним начелима, приступима и методологијом истраживања у урбанизму (друштвене и хуманистичке науке);
Развијање критичког мишљења и аналитичких способности;
Оспособљавање за писање различитих врста истраживачких текстова.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Способност разумевања истраживачког поступка, разумевања комплексних концепата и комуникације
Овладавање језиком истраживања
Упознавање са основним методама истраживачког рада у урбанизму
Оспособљавање за писање различитих врста текстова
Оспособљавање за критичко коришћење извора
Припрема за писање дипломског рада

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Нагласак курса је на оспособљавању студената за дефинисање теме истраживања, критички преглед литературе, употребу сазнања добијених увидом у изворе за дефинисање истраживачких питања и за изабор адекватног метода истраживања који ће омогућити проналажење одговора на питања.

Теме које се обрађују укључују:

- Дефинисање проблема који се истражује
- Критички преглед литературе
- Формулација истраживачких питања/хипотеза
- Избор метода истраживања: квалитативне и квантитативне методе истраживања,
- Типови и структура истраживања
- Дефинисање предлога истраживања,
- Вештине писања истраживања,
- Различити облици текстова,
- Употреба компјутера у урбанистичким истраживањима.

ЛИТЕРАТУРА:

- Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu, baza znanja <http://infoz.ffzg.hr/Afric/vjekobz/>
- Keane, R., Downs, M. (2003) *Academic Writing. A concise guide for students in Central and Eastern Europe*. Belgrade: Belgrade Open School.
- Михајловић Д. (2004). *Методологија научних истраживања*. Београд: Факултет организационих наука.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава обухвата предавања, припрему студената за час (читање задатих текстова), вежбе (припрема кратких писаних радова) и дискусију о критичким приказима прочитаних текстова, истраживачким питањима, методама истраживања и очекиваним резултатима. Испит је у виду семинарског рада у задатом обиму и формату.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	20
-колоквијум-и	10+10
Завршни испит	
-семинарски рад	50

Назив предмета: М1.4 Семинар 1

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Зоран Н. Ђукановић

Тип предмета: научно - стручни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Основни циљ семинара је упознавање студената са општим знањима из области урбанизма. Кроз избор актуелних урбаних проблема у Србији/ ЕУ, студентима се даје преглед најзначајнијих тема и питања у оквиру урбанистичке струке. Циљ је разумевање друштвених, економских и веза животне средине унутар различитог политичког и културног контекста.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Похађањем семинара студенти ће моћи да разумеју:

- Интегративне стратегије, институционални оквир и имплементацију,
- Доношење одлука и израду препорука у складу са другим релевантним факторима
- Политичку позадину доношења одлука и рад у оквиру демократске структуре одлучивања
- Краткорочно и дугорочно планирање и њихов утицај на оне за које се планира
- Дизајн простора високог квалитета, препознавање добити друштва тим дизајном, вредновање ефеката алтернативних решења
- Мере интервенције просторног планирања, учење на искуствима прошлости у различитим друштвено-економским, културним и политичким контекстима
- Природну средину, њене вредности за друштво и везу са економским и политичким дешавањима
- Везу између тржишта, изграђене форме, различитих развојних модела и трендова, вредност економских и финансијских последица на алтернативне развојне стратегије
- Различите ефекте одлука на различите људе
- Културну разноликост и идеологију
- Одрживо планирање и дизајн
- Концепт права, равнотеже између индивидуалних и колективних права, законске последице тих права на одлучивање

-Улогу стејкхолдера и партиципације јавности у планском процесу
-Мишљење професије и независних стручњака
-Менаџерске вештине

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Семинар представља једнонедељни курс који обрађује по једну актуелну тему из урбанистичке праксе. Курс држе различити предавачи по позиву из области урбанизма или сродних области. Избор теме предавања у оквиру једног семинара се врши тако да даје општи преглед неопходних знања из област урбанизма.

ЛИТЕРАТУРА:

Сваки семинар обрађује једну тематску целину, са 15 различитих аспеката који се штампају у облику зборника и представљају ридер за студенте у том семестру.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Семинар се одвија у виду једнонедељног курса од 15 предавања у којем учествују предавачи из различитих области. Студенти су у обавези да присуствују семинару и учествују у дискусији. Знања стечена са предавања студенти уграђују у студио пројекат.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-семинар-и	70
Завршни испит	
-плакат	30

Назив предмета: M1.5 Студио - Интегрална анализа територије

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Марија Л. Маруна

Тип предмета: стручно - апликативни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Циљ курса је упознавање са интегралним приступом анализе територије у измењеном економском, институционалном и културном оквиру. Интегрални приступ подразумева анализу како производа тако и процеса развоја градова. Курс је посебно усмерен на следеће области: интегрални приступ урбаним проблемима; урбане стратегије у условима брзих промена; интегрисање економске, друштвене и еколошке димензије развоја; анализа процеса локалног развоја у транзицији; стратешки развојни оквир и партнерство у развоју градова; изазови неконтролисаног урбаног развоја у транзицији. Посебан нагласак је на разумевању институционалног и организационог оквира планске интервенције у условима конфликтних циљева развоја: глобалне конкуренције, друштвене једнакости и остварења бољих услова живота.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

По завршетку курса студенти ће бити оспособљени за:

- Препознавање различитих професионалних улога у пракси управљања градовима, различитим облицима јавне интервенције,
- Разматрање и критичку анализу формалног урбанистичког планирања са циљем континуалног унапређења праксе,
- Идентификацију различитих интереса који се испољавају у изградњи градова,
- Разумевање главних трендова у урбаном развоју као што су децентрализација, политичка фрагментација, просторна и друштвена слојевитост, економска трансформација, нови облици управљања градовима, нови облици стручног деловања, итд.
- Издавање урбаних проблема и сагледавање његових кључних аспеката на које се може деловати различитим мерама; критички процене прошле, садашње и будуће предлоге за решавање проблема,
- Разумеју основне импликације акција које су неопходне за ефективну промену облика деловања и изградњу капацитета,
- Даље развијање својих способности и капацитета у интердисциплинарном деловању у пракси.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Кроз презентацију и анализу примера јавне интервенције студенти се упознају са улогом различитих актера, приватних и јавних у решавању друштвених проблема и омогућавању и подстицању развоја. Кроз рад у студију студенти се упознају са политикама, планирањем и одлучивањем и овладавају вештинама истраживања које могу бити корисне у професионалном раду. Студенти бирају проблем – подручје

истраживања у циљу унапређења сазнања и омогућавања напретка ка пожељном циљу, одн. спречавања нежељених последица. Проблем се бира тако да представља подручје јавног али и стручног и теоријског и практичног интереса, да представља одређену тешкоћу у развоју, да његово решење буде хитно, и да истраживање може допринети развоју знања.

ЛИТЕРАТУРА:

-LeGates, R.T. i F. Stout (ed) (2001) *The City Reader*, London: Routledge
-Begović, B., Vacić, Z., Lazarević, Bajec, N., Raičević, B. et al. (2002). *Principi modernog upravljanja lokalnom zajednicom*. Beograd: CLDS
-Lazarević Bajec, N. & Maruna, M. (2009). *Strateški urbani dizajn i kulturna raznolikost*. Beograd: Arhitektonski fakultet

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Рад у студију се одвија у виду интерактивне наставе кроз презентације случајева и искустава из домаће и иностране праксе, гостовања стручњака, посете релевантним институцијама, јавна излагања студената, дискусије, кратке задатке, рад на елаборату. Од студената се очекује да се за сваки час припремају и активно учествују у настави.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-колоквијум-и	2x15
Завршни испит	
-елаборат	60

Назив предмета: М1.6 Урбани маркетинг и менаџмент

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Миодраг Б. Ралевић

Тип предмета: Научно-стручни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Основни задатак наставе је упознавање са процесом, методима и инструментима планирања, организације и контроле урбаног развоја и савладавање потребних знања и вештина за решавање проблема кроз истраживање могућности унапређења структуре урбаних система.

Настава је усмерена ка разумевању процеса, метода и инструмената управљања: планирања, организације и контроле урбаног развоја у контексту унапређења квалитета живљења и очувања животне средине.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

-Разумевање процеса, метода и инструмената урбаног маркетинга

-Разумевање проблема управљања урбаним развојем

-Разумевање сложености процеса управљања са низом потпроцеса и учешћа људи

-Познавање управљачких проблема и феномена везаних за ефикасно извршавање одређених задатака и послова.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Теоретска основа управљачке функције – Плуралистичка основа управљања развојем; информатичка основа управљања развојем, технолошко-тржишна полазишта управљања развојем; критеријуми и механизми управљања развојем.

Проблемско-оперативна основа управљања урбаним развојем – Процес стварања (производње) урбаног простора; процес селекционисања и одлучивања; концептуални приступи формирања урбаног и регионалног развоја; оперативни ниво остварења управљачке функције; моделска основа управљања урбаним и регионалним развојем; пословни системи управљања урбаним и регионалним развојем.

Методска основа маркетинског приступа управљању урбаним и регионалним развојем. Стратешка основа плуралистичко-тржишног развоја; формирање политика урбаног и регионалног развоја; поступци и технике маркетинга; оперативне активности остварења маркетинских циљева.

Моделско-концептуална основа формирања управљачке територије – Вишедимензионални мултивалентни приступи формирања управљачке трајекторије; модели целовитих управљачких трајекторија; концепти откривања будућности регионалног и урбаног развоја; поља и облици понашања урбаних и регионалних структура.

Полазишта урбаног маркетинга – суштинско поимање маркетинга: вештина остварења добити, истинитост.

Циљна функција маркетинга: размена, усавршавање, добит, путеви остварења маркетинске функције:

политике, стратегије, операције, механизми. Компетитивност – квалитет, компетентност, конкурентност, структура актера: власници, запослени, купци-потрошачи, држава.
Постулати маркетинског деловања – логичност – остварљивост – креативност, успешност, профитабилност, кооперативност, правовременост, целовитост, интерактивност, Обликовање будућности – деловање у стварности. Право на бирање – процес селекционисања.

ЛИТЕРАТУРА:

-Hanaki, K. (Ed.) (2008). *Urban Environmental Management and Technology*. Springer: Japan
-Russell, J. (Ed.) (1974). *Cases in Urban management*. Harvard Business School
-Pieter van Dijk, M. (2006). *Managing cities in Developing Countries: The theory and Practice of Urban management*. Edward Elgar Publishing limited: UK

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз предавања и вежбе.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	20
-колоквијум-и	2x10
Завршни испит	
-елаборат	50

Назив предмета: M1.7 Изборни предмет 1

M1.7.1 Савремени урбани центри, Корица Љ. Рајко, Арсић М. Петар

M1.7.2 Уметност у јавним градским просторима, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена

M1.7.3 Текстура градских простора, Базик М. Драгана

Врста и ниво студија: 1 семестар мастер академских студија

Наставник: Корица Љ.Рајко, Арсић М. Петар, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена, Базик М. Драгана

Тип предмета: Научно - стручни

Статус предмета: изборни блок предмета

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Изборни предмети представљају секундарне теоретске предмете наставе на мастер студијама. Циљ наставе је стицање одређеног фонда теоретских знања као допуне или продубљивање материје из области урбанизма. Студент може бирати курсеве из дате понуде од три изборна предмета, посебне изборне курсеве из факултетске понуде, као и одговарајуће курсеве из понуде других факултета.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Разумевање савремених урбаних феномена у контексту повећаног степена урбанизације, пренасељености, јаке конкуренције и неједнаке дистрибуције простора; Оспособљавање за планирање, пројектовање и реализацију пројеката унапређења јавних градских простора; Упознавање са врстама, облицима и условима реализације уметничких пројеката у јавним просторима; Стицање и осмишљавање вештине трансформације текстуре градских простора унутар формиране физичке структуре града.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Савремени урбани центри, Корица Љ. Рајко, Арсић М. Петар

Уметност у јавним градским просторима, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена

Текстура градских простора, Базик М. Драгана

ЛИТЕРАТУРА:

Литература је уже дефинисана садржајем изборног предмета.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз комбинацију предавања и интерактивних облика наставе, анализе случајева и дискусије. За различите теме укључују се наставници са других Департмана, са Универзитета и гостујући предавачи.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10

-колоквијум-и	20
Завршни испит	
-писмени испит	70

Напомена: Листа изборних предмета се мења и допуњује сваке године.

Назив предмета: M2.1 Теорија урбаног дизајна

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија

Наставник: Јелена А. Живковић

Тип предмета: академско - општеобразовни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Циљ курса је упознавање студената са различитим теоретским концептима, темама и дилемама урбаног дизајна. Акцент је на сагледавању различитих приступа препознавању природе, сврхе, улоге и садржаја урбаног дизајна у релацији са економским, друштвеним, културним и природно-еколошким условима урбаног развоја.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Курс треба да:

- упозна студенте са различитим теоријама, концептима, темама и димензијама урбаног дизајна
- упозна студенте са различитим савременим темама, проблемима и дебатама у области урбаног дизајна
- оспособи студенте за разумевање дисциплине урбаног дизајна у релацији са друштвеним, економским, политичким, еколошким и културним и другим факторима и условима као и специфичностима контекста урбаног развоја
- омогући развој критичког мишљења

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Курс обухвата разматрање различитих тема и теоретских концепата урбаног дизајна као што су:

- друштвене, формалне и енвиронменталне теорије; теорије места, повезивања и грађења
- димензије урбаног дизајна у теоретским концептима: морфолошка, перцептуална, друштвена, визуелна, функционална, еколошка, темпорална;
- теме урбаног дизајна и однос према теорији: генезе и креирања структуре, урбана типологија, густина и одрживост; приступачност, читљивост, животност, функција и усклађеност, интегративност, комплексност; карактер и значење; континуитет и промена; безбедност и доступност; ред и случајност; карактер и ниво контроле простора; квалитети јавних простора...
- савремени феномени, проблеми и нови приступи дизајну градског простора

ЛИТЕРАТУРА:

- Елин Нан (2002) *Постмодерни урбанизам*. Орион, Београд
- Carmona M., Tiesdell S. (2007), *Urban Design Reader*, Elsevier, UK

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава на предмету се реализује кроз предавања наставника и учешће студената у дискусији на сваком часу. Активна припрема за учешће у дискусији подразумева читање задатих текстова из уџбеника, препоручених књига и чланака. Самостални истраживачки рад студената обухвата израду кратких семинарских радова (колоквијума) у току семестра.

Провера знања: 2 кратка писана рада (колоквијуми) и испит (писмени или усмени).

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у настави	20
-колоквијум-и	40 (2 x 20)
Завршни испит	
-писмени испит	40

Назив предмета: M2.2 Одрживи урбани развој

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија

Наставник: Милица В. Бајић Брковић

Тип предмета: академско - општеобразовни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Упознавање и овладавање проблематиком одрживости, планирања и изградње градова у складу са принципима и критеријумима одрживости, и оспособљавање студената за учешће у професионалним активностима урбанистичког планирања и пројектовања одрживих градова и осталих урбаних насеља.

1. Упознавање са доктрином одрживости, питањима којима се бави, улогом, обухватом и доменом у области урбанистичког планирања; 2. Упознавање са елементима и садржајем релације одрживости према физичком простору и планирања према модусима креирања урбаног простора и механизмима управљања просторним процесима. Истраживање односа урбанистичког планирања, урбаног дизајна и пројектовања у контексту одрживости. Упознавање са основним елементима израде планских докумената, метода и процеса рада у контексту одрживости.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

-Студенти стичу знања и вештине потребне за :

-успостављање везе између феномена одрживости, планирања, планског процеса и урбаних проблема / питања,

-разумевање методологије и процеса планирања у контексту одрживости

-истраживање урбане локације и уочавање и решавање комплексне везе између критеријума и захтева функције/садржаја објекта, и различитих карактеристика и вредности у окружењу у коме се развој одвија,

-разумевање, дефинисање и коришћење критеријума одрживости ради препознавања елемената одрживости решења, као и утврђивање ефеката датих промена на окружење.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Упознавање са основним питањима улоге, обухвата и домена одрживости.

Упознавање са елементима и садржајем релације планирања према физичком простору у контексту одрживости.

Стицање знања о одрживом развоју и одрживом граду, као и начинима и методама усмеравања развоја у складу са доктрином одрживости.

Стицање знања о поступцима одређивања намена и изградњи градских локација, односу према животној средини, животном веку физичких структура и њиховој замени, мењању функционалне и физичке структуре насеља.

Стицање знања о функционалним и просторним параметрима.

Основне тематске области су везане за одрживост средине/ социјална одрживост / просторно-насељска одрживост; планирање и изградњу одрживог града: карактеристике, предности, баријере, форме; одрживи урбани дизајн- критеријуми и стандарди одрживости; урбану обнову у контексту одрживог развоја; методологију и процес планирања, градску локацију, одређивање намена и изградњу.

1. Одрживост средине/ социјална одрживост / просторно-насељска одрживост; 2. Учесници у "одрживој игри"- интереси и конфликти. Предности и препреке; 3. Одрживе заједнице; 4. Одрживи град: карактеристике, предности, баријере, форме; 6. Одрживи урбани дизајн- критеријуми и стандарди одрживости; 7. Урбана обнова у контексту одрживог развоја.

ЛИТЕРАТУРА:

За сваку тематску јединицу наставник припрема сет изабраних чланака или поглавља из књига које депонује у библиотеку Арх. Факултета на почетку семестра. Избор литературе може да варира од године до године.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

-Настава се обавезно одвија кроз комбинацију више разноврсних облика рада:

-Предавања ех-катедра;

-Анализа случајева

-Индивидуални и групни пројекти истраживања

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
колоквијум-и	30
Завршни испит	
писмени испит	70

Назив предмета: М2.3 Методологија урбаног дизајна

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија

Наставник: Александра М.Ђукић

Тип предмета: теоријско - методолошки

Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: Савремени урбанистички концепти

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Настава на предмету оспособљава студенте за примену различитих метода истраживања у урбаном дизајну (дескриптивних, корелативних, експерименталних).
Оспособљавање студената за рад у области урбаног дизајна, тј. развијање способности студената за разумевање, систематизацију и примену различитих метода урбаног дизајна, као и овладавање знањем и вештинама за рад на урбанистичким плановима и пројектима у пракси.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

- Да студенти стекну знања о различитим методама урбаног дизајна и могућности њихове примене у пракси;
- Да развију способност за рад у режиму високе аутономије и за сарадњу са другима;
- Развију капацитет за примену стечених знања у раду у студију и пракси;
- Унапреде ниво комуникационих вештина у вербалном, писаном, графичком и дигиталном облику.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Преглед истраживачких метода и техника које се примењују у области урбанистичког дизајна.
Студенти се оспособљавају за различите методе и технике- просторна синтакса, ментално мапирање, асоцијативни метод, параметарски урбанизам; за квалитетна и квантитативна истраживања; правилно организовање истраживања; дефинисање критеријума за процену оптималног решења; приказивање варијантних решења- сценарија развоја и резултата.
Провера се врши на вежбама на конкретном полигону.

ЛИТЕРАТУРА:

- Bill Hillier: *Space is the Machine: a configurational theory of architecture*, Cambridge University Press, 1999
- Bill Hillier, Julienne Hanson: *The Social Logic of Space*, Cambridge University Press, 1989
- Christopher A. Ishikawa S., Silverstain M.: *A Pattern Language*, Oxford University Press, New York, 1977.
- Cuthbert, A.R.: *Designing Cities*, Wiley-Blackwell, 2003.
- Gehl, J. et al.: *Towards a fine City for People: Public Spaces and Public Life - London*. 2004
- Gehl, J. et al.: *Places for People: Melbourne*. 2004 *What are we scared of? The value of risk in designing public space*. CABE, 2005.
- Gindroz, R., Levine K.: *The urban design handbook: techniques and working methods*, Norton, 2002.
- Lang, T. Jon: *Urban Design – a typology of procedures and products*, Architectural Press, Oxford, 2005.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија у форми 2+1, интерактивна мултимедијална предавања (*ex-cathedra*, разговор, анкете, асоцијације), самостални истраживачки рад студената током семестра и елаборирање стечених сазнања и њихова презентација (колоквијуми), као и групни рад на вежбама у циљу провере стечених знања на конкретном полигону, а крајњи исход рада је елаборат израђен на вежбама и семинарски рад.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	20
-колоквијуми	2x 10 = 20
Завршни испит	
-семинарски рад	50

Назив предмета: M2.4 Семинар 2

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија
Наставник: Зоран Н. Ђукановић
Тип предмета: научно - стручни
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 3
Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Основни циљ семинара је упознавање студената са општим знањима из области урбанизма. Кроз избор актуелних урбаних проблема у Србији/ ЕУ, студентима се даје преглед најзначајнијих тема и питања у оквиру урбанистичке струке. Циљ је разумевање друштвених, економских и веза животне средине унутар различитог политичког и културног контекста.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Похађањем семинара студенти ће моћи да разумеју:

- Интегративне стратегије, институционални оквир и имплементацију,
- Доношење одлука и израду препорука у складу са другим релевантним факторима
- Политичку позадину доношења одлука и рад у оквиру демократске структуре одлучивања
- Краткорочно и дугорочно планирање и њихов утицај на оне за које се планира
- Дизајн простора високог квалитета, препознавање добити друштва тим дизајном, вредновање ефеката алтернативних решења
- Мере интервенције просторног планирања, учење на искуствима прошлости у различитим друштвено-економским, културним и политичким контекстима
- Природну средину, њене вредности за друштво и везу са економским и политичким дешавањима
- Везу између тржишта, изграђене форме, различитих развојних модела и трендова, вредност економских и финансијских последица на алтернативне развојне стратегије
- Различите ефекте одлука на различите људе
- Културну разноликост и идеологију
- Одрживо планирање и дизајн
- Концепт права, равнотеже између индивидуалних и колективних права, законске последице тих права на одлучивање
- Улогу стејкхолдера и партиципације јавности у планском процесу
- Мишљење професије и независних стручњака
- Менаџерске вештине

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Семинар представља једнонедељни курс који обрађује по једну актуелну тему из урбанистичке праксе. Курс држе различити предавачи по позиву из области урбанизма или сродних области. Избор теме предавања у оквиру једног семинара се врши тако да даје општи преглед неопходних знања из област урбанизма.

ЛИТЕРАТУРА:

Сваки семинар обрађује једну тематску целину, са 15 различитих аспеката који се штампају у облику зборника и представљају ридер за студенте у том семестру.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Семинар се одвија у виду једнонедељног курса од 15 предавања у којем учествују предавачи из различитих области. Студенти су у обавези да присуствују семинару и учествују у дискусији. Знања стечена са предавања студенти уграђују у студио пројекат.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-семинар-и	70
Завршни испит	
-плакат	30

Назив предмета: M2.5 Студио - Интегрални пројекат 1

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија

Наставник: Урош Б. Радосављевић

Тип предмета: стручно - апликативни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов: положен испит M.1.5 Интегрална анализа територије

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Истраживачко – пројектним радом у студију примењеном на репрограмирање и преобликовање простора студенти стичу нова знања заснована на савременим парадигмама урбаног дизајна који подразумевају учешће актера (заинтересованих страна) у креирању, репрограмирању и преобликовању простора у плуралистичком друштву.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Основна знања

Разумевање кључних савремених дисциплинарних питања везаних за проблематику интегралном приступу урбаном дизајну у циљу одрживости решења и заштите животне средине; Познавање и примена основних метода у интегралном приступу у процесу анализе и концепирања решења у урбаном дизајну; Практична знања о принципима интегралних креативних решења за комплексне урбане ситуације; Начини укључивања

партнера, креирања организационих аранжмана, начина финансирања и механизма за имплементацију у процесу урбаног дизајна; Начини вредновања интегралних решења, праћења процеса и квалитета циљева и индикатора усмерених ка перформансама и реализацији решења

Компетенције

Сарадња са експертима и институцијама (сви нивои управе) из области урбанизма и сродних / интегралних области; Интегрално решавање урбаних проблема приликом конципирања интегралних решења за комплексне урбане ситуације у складу са принципима квалитета живота у граду.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Стицање нових знања и вештина заснива се на савременим парадигмама урбаног дизајна који подразумевају учешће актера (заинтересованих страна) у креирању, репрограмирању и преобликовању простора у мрежном и плуралистичком друштву. То подразумева знања и вештине у достизању консензуса о заједничком интересу ре-креирања простора као и различите начине комуницирања односно стварања основа за разумевање кроз отворену комуникацију и доступност информацијама о могућностима реализације различитих интереса у оквиру истог простора (достизањем консензуса креирањем заједничке визије), понуде различитих опција и сценарија репрограмирања и преобликовања простора, успостављање правила понашања и грађења у простору, све у складу са препознатим визуелним идентитетом и брендом простора.

ЛИТЕРАТУРА:

- BACON, E.N.: *Design of cities*, Thames & Hudson, London, 1967.
- БАНИШТА ЛАЗАРЕВИЋ, Е. (1999) *Урбана реконструкција*, Београд, Задужбина Андрејевић
- ЂОКИЋ, В. (2004) *Град и градски трг*, Београд, Архитектонски факултет Универзитета у Београду
- ЂУКАНОВИЋ, З. и ЖИВКОВИЋ, Ј. (2008) *Јавна уметност и креирање места: студија случаја - Београд*, Градска општина Стари Град, Београд, Архитектонски факултет Универзитета у Београду
- ЛАЗАРЕВИЋ БАЈЕЦ Н. МАРУНА М.(2009.) *Стратешки урбани дизајн и културна разноликост*, Београд, Архитектонски факултет Универзитета у Београду
- RADOSAVLJEVIĆ, U. (2008) *Conditions influencing waterfront development and urban actors capacity as a strategic response* IAUS, International review Spatium, No 17-18, pp. 78-83
- THOMAS, R. & FORDHAM, M. (ed.) *Sustainable Urban Design: an environmental approach*, Spon Press, London, New York, 2005

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Рад у студију је организован уз учешће различитих актера (институција, појединаца, ...) у оквиру дебата, радионица, презентација ... у зависности од фазе истраживачко – пројектног процеса. Настава се у току семестра одвија у три наставна блока у оквиру којих је рад усмерен ка истраживању, разради решења и евалуацији постигнутих резултата.

Рад на пројекту се може организовати групно и индивидуално.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	40
-2 колоквијума	2 x 10
Завршни испит	
-пројекат	30

Назив предмета: M2.6 Технике и алати 1 – Урбана истраживања кроз ГИС

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија

Наставник: Ксенија Ж. Лаловић

Тип предмета: научно - стручни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Технике и алати урбане анализе и синтезе саставни су део сазнајног процеса сагледавања и разумевања и интерпретације урбаних структурних и трансформационих карактеристика, који је усмерен ка препознавању и одабору адекватних метода планирања и стратегија развоја. Савремени истраживачки поступци више се не могу замислити без употребе савремених ИКТ алата који омогућавају ефикасност и ефективност поступака. У том смислу:

-Основни циљ наставе на предмету је упознавање, стицање знања и савладавање основних техника аналитичких и синтетичких поступака које се примењују у пракси у току процеса урбанистичког планирања и

пројектовања.

-Оперативни циљ наставе је упознавање са перформансама и савладавање коришћења основних рачунарских алата за подршку урбаној анализи, са посебним нагласком на ГИС засноване урбане информационе системе.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

- Разумевање спектар и комплексности практичних професионалних задатака урбанисте у укупном процесу урбаног планирања и пројектовања.
- Способност препознавања и избора адекватних истраживачких техника и алата који су примерени разматраном проблемском контексту у процесу урбаног планирања и пројектовања
- Стицање знања о поступцима у спровођењу техника, њиховој сложености, потребним ресурсима и условима за њихово спровођење
- Вештине употребе основних техника у контексту конкретно задатог урбаног проблема
- Вештине употребе основних ГИС алата неопходних за спровођење основних просторних и вишекритеријумских анализа посматраног урбаног контекста

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Теоријска настава: обухвата тематске јединице из метода и техника прикупљања, уређивања и структурирања квантитативних и квалитативних података, метода статистичке и просторне анализе, интегралне вишекритеријумске територијалне анализе, метода и техника предвиђања и симулације, SWOT, метода и техника визуелизације истраживачких резултата и припреме извештаја за подршку одлучивању, метода и техника евалуације и праћења промена.

Практична настава: обухвата практичну апликативну наставу за одабране основне технике употребом ГИС и других рачунарских алата на задатом урбаном полигону.

ЛИТЕРАТУРА:

- Levine, K.,Ed.,2003, The Urban Design Handbook: Techniques and Working Methods. New York: Urban Design Associates
- Тошковић, Д.,1986, Увод у методе анализе и синтезе у просторном и урбанистичком планирању. Београд: ИАУС
- Brail R., Klosterman R.,ed., 2001, Planning Support systems, Integrating Geographic Systems, Models, and Visualisation Tools, ESRI Press,Redlands, California
- Carr M., Zwick P., 2007, Smart Land-Use Analysis , ESRI Press,Redlands, California
- Kim T.J., 1989, Integrated Urban Systems Modeling: Theory And Applications, Kluwer Academic Publishers,Massachusetts
- Klosterman R., Brail R., 2001, Planning Support Systems, ESRI
- Laurini R., 2001, Information Systems for Urban Plannig, Taylor and Francis, London
- Maantay J., Ziegler J., 2006, GIS for the Urban Environment , ESRI Press,Redlands, California
- Zanelli K., Feaster L., 2003, Community Geography, GIS in Action, ESRI Press,Redlands, California

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава на предмету се одвија кроз интерактивна предавања, практичан рад на терену и вежбе у рачунарској ГИС лабораторији на конкретно задатом урбаном полигону који се одабира у договору са руководиоцем интегралног пројекта како би добијени резултати били употребљиви у процесу израде пројекта.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	30
-елаборат са вежби	30
Завршни испит	
-усмени испт	30

Назив предмета: M2.7 Изборни предмет 2

M2.7.1 Будућност града, Ралевић Б. Миодраг

M2.7.2 Уметност у јавним градским просторима, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена

M2.7.3 Текстура градских простора, Базик М. Драгана

Врста и ниво студија: 2 семестар мастер академских студија

Наставник: Ралевић Б. Миодраг, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена, Базик М. Драгана

Тип предмета: Научно - стручни

Статус предмета: изборни блок предмета

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Изборни предмети представљају секундарне теоретске предмете наставе на мастер студијама. Циљ наставе је стицање одређеног фонда теоретских знања као допуне или продубљивање материје из области урбанизма. Студент може бирати курсеве из дате понуде од три изборна предмета, посебне изборне курсеве из факултетске понуде, као и одговарајуће курсеве из понуде других факултета.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Сагледавање различитих приступних путева откривања будућности града кроз време; Упознавање студената са различитим аспектима откривања будућности града; Оспособљавање за планирање, пројектовање и реализацију пројеката унапређења јавних градских простора; Упознавање са врстама, облицима и условима реализације уметничких пројеката у јавним просторима; Стицање и осмишљавање вештине трансформације текстуре градских простора унутар формиране физичке структуре града.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Будућност града, Ралевић Б. Миодраг

Уметност у јавним градским просторима, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена

Текстура градских простора, Базик М. Драгана

ЛИТЕРАТУРА:

Литература је уже дефинисана садржајем изборног предмета.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз комбинацију предавања и интерактивних облика наставе, анализе случајева и дискусије. За различите теме укључују се наставници са других Департмана, са Универзитета и гостујући предавачи.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-колоквијум-и	20
Завршни испит	
-писмени испит	70

Напомена: Листа изборних предмета се мења и допуњује сваке године.

Назив предмета: М3.1 Теорија планирања

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Нада С. Лазаревић Бајец, Марија Л. Маруна

Тип предмета: академско - општеобразовни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Предмет је пре свега усмерен на два основна циља:

- упознавање са теоријским и практичним средствима за разумевање улоге урбанистичког планирања у обликовању савремених градова
- оспособљавање за употребу теоријских знања у решавању практичних проблема у урбанизму.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

- Оспособљавање за критичко промишљање различитих облика урбанистичке интервенције
- Упознавање и идентификовање фактора који утичу на промену природе планирања у савременом глобалном друштву
- Упознавање са алтернативним облицима стручног рада
- Стварање артикулисане личне позиције у односу на професију

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

- Актуелни проблеми у развоју градова и решења која пракса планирање нуди;
- Упознавање са местом и улогом планирања у изградњи градова;
- Разумевање система и процеса планирања у одређеном друштвено историјском и културном контексту;
- Упознавање са различитим моделима усмеравања развоја градова и њиховим практичним апликацијама;
- Планирање у развијеном свету, у земљама у развоју и у постсоцијалистичким земљама;
- Место урбанистичке интервенције у процесу одлучивања о просторном развоју;
- Процес одлучивања- политички, институционални, одлучивање о просторним, инфраструктурним и

технолошким интервенцијама;
-Процес и производ планирања;
-Разумевање различитих улога урбаниста у друштву;
-Етичка основа урбанистичке професије: проблем јавног интереса.

ЛИТЕРАТУРА:

-Беговић, Б. (1995) *Економика урбанистичког планирања*, Београд: ЦЕС МЕКОН.
-Вујошевић, М.(2002) *Новије промене у теорији и пракси планирања*, Београд: ИАУС
-Faludy, A. (1973). *Planning theory*. Oxford: Pergamon.
-Лазаревић Бајец Н. (2000) *Теорија планирања*. Београд: Архитектонски факултет (скрипта)
-Healey, P. (1997). *Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies*. University of British Columbia Press.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Рад на курсу је усмерен на дебате теоријских извора и посебних случајева праксе планирања. Од студената се очекује припрема за сваки час и активно учешће у дискусијама. Испит је у облику семинарског рада на изабрану тему која повезује теорију и праксу планирања.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-колоквијум-и	10+10
-семинар-и	10
Завршни испит	
-семинарски рад	60

Назив предмета: М3.2 Јавно управљање

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Ксенија Р. Петовар

Тип предмета: теоријско – методолошки

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Упознавање са теоријско-методолошким оквиром, и различитим праксама у организовању јавних политика и управљања јавним финансијама у области урбаног развоја (политика грађевинског земљишта, комуналних делатности, јавних служби). Различита становишта и форме операционализације концепата јавно добро и јавни интерес у градском простору.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

-Стицање знања о принципима, инструментима, механизмима и методама јавних политика, јавних финансија и инвестирања у стратешке пројекте значајне за урбани развој
-Вредновања инвестиција у развојне и друге програме у градском простору са становишта јавног интереса и оправданости улагања средстава из јавних извора
-Знање о различитим јавним политикама и њиховим ефектима на социјални, економски, демографски, културни и други развој у урбаним срединама.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

1. Јавне политике од значаја за урбани и просторни развој (стање, циљеви, трансформације, инструменти и мере, управљање/менаџмент и мониторинг)

- политика грађевинског земљишта,
- политика развоја комуналне привреде (својинско-организациона решења, политика цена, финансирање, економска регулација, реструктурирање, ефекти приватизације)
- политике јавних служби
- евалуација анализираних јавних политика, методи евалуације
- усклађивање политика и имплементација
- инвестирање и стратешки менаџмент – приступ, принципи, методе (C/B, LFA, NSV, ризици и др.)

2. Јавне финансије

- основни концепт
- јавни приходи и јавни расходи
- улога инструмената земљишне политике у развоју градова
- тржишни, институционално-организациони, социо-економски, урбанистички аспекти

- буџет (начела, извори, поступак)
- локалне јавне финансије (буџет, извори, инструменти, управљање и контрола).

3. Јавне службе

- Улога и значај јавних служби
- Људска права и јавне службе
- Приступи и праксе организовања јавних служби у државама ЕУ
- Квалитет јавних служби и урбанитет насеља.

ЛИТЕРАТУРА:

Обавезна и проширена литература ће бити обрађена у оквиру разраде предмета/курса

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

- Интерактивна предавања
- Расправе, радионице,
- Студија случаја

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-колоквијум-и	2x20
Завршни испит	
-писмени испит	60

Назив предмета: М3.3 Методологија планирања

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Нада С. Лазаревић Бајец

Тип предмета: теоријско - методолошки

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Овладавање основним квантитативним и квалитативним методама које се употребљавају у планирању и разумевање:

- њихове улоге у анализи и одлучивању о просторном развоју
- претпоставки, техничких карактеристика и ограничења.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Студенти се оспособљавају да:

- Правилно идентификују планерски проблем
- Дефинишу информације неопходне за решавање проблема и врсту анализе
- Развију и анализирају алтернативне одговоре, решења проблема
- Разумеју промене које се у области методологије планирања дешавају
- Развију способност процене избора адекватног метода
- Разумеју како имплементација одређених одлука и програма утиче на просторни развој.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Методи се разматрају у оквиру рационалног и колаборативног модела планирања и различитих облика планова: стратешких, генералних, регулационих.

Студенти се упознају са методама

- Анализе (подаци, квалитативни и квантитативни, статистика, врсте података и њихова повезаност), демографска анализа, ГИС), трендова, анализе одлука (policy analysis), анализе употребе земљишта,
- Дефинисање планерског проблема
- Дефинисања циљева: хијерархија, сценарио, рационални и партиципативни приступ
- Формирања предлога плана: оптимизација, предвиђање, спекулације
- Процене и вредновања: тестирање, симулација, евалуација
- Праћења и имплементације: акциони планови, пројекти....итд.

ЛИТЕРАТУРА:

- Bracken, I. (1981, 2007). *Urban Planning Methods: Research and Policy Analysis*. London, New York: Methuen, (Routledge Library Editions: The City)
- Patton, Carl V. and David S. Sawicki (1993) *Basic Methods of Policy Analysis and Planning*. 2nd edition, Prentice Hall: Englewood Cliffs

-Тошковић, Д. (1986) *Увод у методе анализе и синтезе у просторном и урбанистичком планирању*. Београд: ИАУС

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава на предмету обухвата предавања, критичке анализе примене метода у пракси, дискусије на изабране теме. Активан рад студената на часу укључује неколико мањих практичних радова. Испит обухвата писане одговоре на постављена питања која се односе на основне концепте изнесене у оквиру наставе.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	20
-колоквијум-и	20
Завршни испит	
-писмени испит	50

Назив предмета: М3.4 Урбана регулатива

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Зоран М. Никезић

Тип предмета: теоријско - методолошки

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услова

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са значајем, развојем и садржајем урбане регулативе у Србији и ЕУ.
- Упознавање са општим контекстом законодавства, институцијама и процедурама урбаног планирања у Србији и ЕУ.
- Стицање ширег знања о различитим политикама урбаног развоја у Србији и ЕУ.
- Преглед новијих европских развојних докумената и иницијатива.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

- разумевање значаја урбане регулативе и улоге институција у контексту просторног развоја градова и региона.
- успостављање релација између планског оквира у Србији и ЕУ.
- развој критичког односа према могућности будућег прилагођавања.
- оспособљеност студената да процењују стање планирања у Србији и делују у оквиру промењеног европског планског дискурса.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Националне и регионалне политике, закони, законска подакта, прописи и нормативи који се односе на главне стратешке циљеве: развој заједница, запосленост, социјална кохезија, здравље, становање, образовање, култура итд.

ЛИТЕРАТУРА:

- EUR-Lex, European Union Law database.
- Craig, Paul; Gráinne de Búrca (2007). *EU Law, Text, Cases and Materials* (4th ed. ed.). Oxford, New York: Oxford University Press
- Steiner, Josephine; Lorna Woods; Christian Twigg-Flesner (2006). *EU Law* (9th ed. ed.). Oxford, New York: Oxford University Press
- Barnard, Catherine (2007). *The Substantive Law of the EU: The Four Freedoms* (2nd ed. ed.). Oxford, New York: Oxford University Press
- Tobler, Christa; Beglinger, Jacques (2010), *Essential EU Law in Charts* (2nd 'Lisbon' ed.), Budapest: HVG-ORAC, associated publication of E.M.Meijers Institute of Legal Studies, Leiden University.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз предавања и дискусије на часу. Студенти су у обавези да се унапред припремају за час. Дискусије су усмерене ка изради индивидуалних радова студената.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-колоквијум-и	30
Завршни испит	

Назив предмета: М3.5 Студио - Интегрални пројекат 2

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Ксенија Ж. Лаловић

Тип предмета: стручно - апликативни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов: положен испит М.2.5 Интегрални пројекат 1

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Сложеност урбаних контекста и његове динамике промена захтева од планерске професије флексибилност у коришћењу различитих метода, техника и алата планирања, као и способност планирања, организације и фасилитације формалних и неформалних групних процеса комуникације и колаборације актера развоја. У том смилу:

-Циљ предмета је упознавање студената са интегралним приступом локалном развоју, природом и карактеристикама процеса планирања у сложеном урбаном контексту, од препознавања кључних развојних аспеката, снага и процеса до формулисања креативних стратегија за управљање урбаним развојем и израде стратешких планова и пројеката

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

-Разумевање и препознавање релевантних аспеката у комплексном урбаном контексту на интегралан начин који укључује стање и процесе у окружењу и социјално-економском животу заједнице.

-Развијање способности препознавања и разумевања структуре интереса и моћи актера развоја који делеујеу у датом контексту

-Ситцање знања о инструментима урбаног развоја њиховој међусобној повезаности и институционалном утемељењу датог урбаног контекста

-Вештине креирања планерског процеса контекста кроз примену различитих метода, техника и алата планирања примерених специфичностима контекста, локалним снагама развоја и расположивим ресурсима.

-Вештине формулисања креативних стратегија за управљање и планирање урбаним развојем у сложеном урбаном контексту

-Вештине примене техника и алата за подршку групно одлучивању и формулисање планских решења

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Предмет обухвата стручно апликативна истраживања сложеног урбаног контекста, поступак анализе и интерпретације појава и динамике промена, идентификацију институционалног оквира и структуре, актера развоја, њихових интереса и моћи, начина разрешавања конфликта, дефинисање могућих развојних стратегија и конкретних мера, предлог стратешких пројеката и разраду карактеристичних делова планско пројектне документације, препоруке за спровођење партиципативног процеса одлучивања и акционо планирање, предлог механизма праћења и евалуације имплементације.

ЛИТЕРАТУРА:

-Беговић, Б., Вацић, З., Лазаревић Бајец, Н., Раичевић, Б., Рогановић, М., Симић, А., et al., 2002, *Принципи модерног управљања локалном заједницом*. Београд: Центар за либерално демократске студије

-Стојков, Б., Лазаревић Бајец, Н., Суботић, С., Марић, М., Вујошевић, М., Дерић, Б., et al. ,2004,. *Планирање развоја локалне заједнице*. Београд: Институт за просторно планирање Географског факултета универзитета у Београду, Асоцијација просторних планера Србије

-Albrechts L., 2005, *Creativity in and for Planning*, *Planning Theory*, 4(3), SAGE Publications, Ltd.

-Laurini R., 2001, *Information Systems for Urban Plannig*, Taylor and Francis, London Zanelli K., Feaster L., 2003, *Community Geography, GIS in Action*, ESRI Press,Redlands, California

-Klosterman R., Brail R., 2001, *Planning Support Systems*, ESRI

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава на предмету спроводи се у форми студија кроз рад на конкретном реалном урбаном контексту и сарадању са локалном управом и заједницом. Настава обухвата специфичне теоријске тематике целине у циљу увођења студената у проблематику задатог контекста, практичан истраживачки рад на терену, дебате радионице са представницима локалне заједнице и практичан рад на изради делова планске документације за које је задужен урбаниста. Рад студената је групни и индивидуални.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе поена

-активност у току предавања 10

колоквијум-и	30
Завршни испит	
-пројектни елаборат	60

Назив предмета: М3.6 Технике и алати 2 – Комуникација и сарадња у партиципативном процесу урбаног планирања

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Ксенија Ж. Лаловић

Тип предмета: научно - стручни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен испит М.2.6 Технике и алати 1

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Технике и алати за успостављање добре комуникације и оснаживање партиципације и сарадње свих учесника у урбаном развоју премиса су ефективности урбаног планирања и пројектовања и ефикасности спровођења планова и пројеката, и саставни су део професионалног профила модерног урбанисте. Улога урбаниста у савременим условима превазилази скуп експертских послова и проширује се на задатке фасилитације планерског процеса. У том смислу:

-Основни циљ наставе на предмету је упознавање, стицање знања и савладавање основних техника аналитичких и организационих и поступака фасилитације и медијације у партиципативном процесу урбанистичког планирања и пројектовања.

-Оперативни циљ наставе је упознавање и савладавање коришћења основних алата за поступак планирања и организације партиципативног процеса и система информисања учесника

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

-Разумевање улоге и комплексности практичних професионалних задатака урбанисте у менаџменту партиципативног процеса урбаног планирања и пројектовања.

-Способност препознавања и избора партиципативних техника и адекватних комуникационих алата који су примерени разматраном проблемском контексту у процесу урбаног планирања и пројектовања

-Стицање знања о поступцима у спровођењу техника и употреби алата, њиховој сложености, потребним ресурсима и условима за њихово спровођење

-Вештине употребе основних техника у контексту конкретно задатог урбаног контекста

-Вештине формирања информационе платформе за комуникацију и колаборацију

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Теоријска настава: обухвата тематске јединице из ТИС система за подршку одлучивању засновани на ГИС технологијама, анализе стејкхолдера, идентификације и припреме организације и техника партиципације, технике припреме и спровођења групних процеса: визионирања, анализе проблема и могућности развоја, приоритизације проблема кроз технику дијалога са проблемом, поступак анализе поља сила, анализе матрице циљева, итд. унапређење комуникације и управљање конфликтима кроз медијацију или преговарање.

Практична настава: обухвата практичан рад на употреби основних алата и професионалне тренинге и њихово симулационо или практично спровођење у контексту задатог урбаног полигона.

ЛИТЕРАТУРА:

-Yanow, D. & Schwartz-Shea, P., 2011, Interpretive Approaches to Research Design: Concepts and Processes. Routledge

-Savin-Baden, M. & Howell Major, C., Ed., 2010, New Approaches to Qualitative Research: Wisdom and Uncertainty. Routledge

-Greene R. W., 2000, GIS in Public Policy, Using Geographic Information for more Effective Governance, ESRI Press, Redlands, California

-O'Looney J., 2003, Beyond maps, GIS and Decision Making in Local Governance, ESRI Press, Redlands, California

-Sally P., 2006, GIS for Environmental Management, ESRI Press, Redlands, California

-Thomas C., Humenik-Sappington N., 2008, GIS for Decision Support and Public Policy Making ESRI Press, Redlands, California

-Banger S., 2001, Integrating GIS with web for public participation, Hope Technologies, New Delhi, India.

-Batty M., Densham P., 1996, Decision support, GIS and urban planning, Centre for Advanced Spatial Analysis, University College London

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава на предмету се одвија кроз интерактивна предавања, практичан рад на терену, симулационе вежбе и радионице на конкретно задатом урбаном контексту који је тема интегралног пројекта како би добијени

результати били употребљиви у процесу израде пројекта.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-практична настава	30
-елаборат са вежби	30
Завршни испит	
-усмени испт	30

Назив предмета: М3.7 Изборни предмет 3

М3.7.1 Савремени урбани центри, Корица Љ. Рајко, Арсић М. Петар

М3.7.2 Уметност у јавним градским просторима, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена

М3.7.3 Текстура градских простора, Базик М. Драгана

Врста и ниво студија: 3 семестар мастер академских студија

Наставник: Корица Љ. Рајко, Арсић М. Петар, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена, Базик М. Драгана

Тип предмета: Научно - стручни

Статус предмета: изборни блок предмета

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услов

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Изборни предмети представљају секундарне теоретске предмете наставе на мастер студијама. Циљ наставе је стицање одређеног фонда теоретских знања као допуне или продубљивање материје из области урбанизма. Студент може бирати курсеве из дате понуде од три изборна предмета, посебне изборне курсеве из факултетске понуде, као и одговарајуће курсеве из понуде других факултета.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Разумевање савремених урбаних феномена у контексту повећаног степена урбанизације, пренасељености, јаке конкуренције и неједнаке дистрибуције простора; Оспособљавање за планирање, пројектовање и реализацију пројеката унапређења јавних градских простора; Упознавање са врстама, облицима и условима реализације уметничких пројеката у јавним просторима; Стицање и осмишљавање вештине трансформације текстуре градских простора унутар формиране физичке структуре града.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Савремени урбани центри, Корица Љ. Рајко, Арсић М. Петар

Уметност у јавним градским просторима, Ђукановић Н. Зоран, Живковић А. Јелена

Текстура градских простора, Базик М. Драгана

ЛИТЕРАТУРА:

Литература је уже дефинисана садржајем изборног предмета.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз комбинацију предавања и интерактивних облика наставе, анализе случајева и дискусије. За различите теме укључују се наставници са других Департмана, са Универзитета и гостујући предавачи.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-активност у току предавања	10
-колоквијум-и	20
Завршни испит	
-писмени испит	70

Напомена: Листа изборних предмета се мења и допуњује сваке године.

Назив предмета: М4.1 (М4.1.А, М4.1.Б) Мастер теза

Врста и ниво студија: 4 семестар мастер академских студија

Наставник: Јелена А. Живковић; Ксенија Лаловић, Марија Л. Маруна, Александра Ступар

Тип предмета М4.1.А: теоријско – методолошки

Тип предмета М4.1.Б: научно - стручни

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ М4.1.А: 6

Број ЕСПБ М4.1.Б: 20

Услов: положени сви предмети на дипломским студијама

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Циљ израде мастер тезе је синтеза претходно стечених знања и вештина и њихова примена у истраживачком и практичном раду у одабраној тежишној области. Током рада студент треба да покаже висок степен самосталности у свим фазама израде завршног рада од дефинисања теме до завршне одбране.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

-Оспособљавање студената за самосталан истраживачки рад - примена стечених знања у концепирању и реализацији истраживања у области урбанизма.

-Оспособљавање студената за примену теоретских знања и резултата истраживања у реализацији конкретног задатка (стратегија/пројекат) у области урбанистичког планирања/урбаног дизајна.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Теме мастер рада су истраживачког карактера и захтевају примену широког спектра претходно стечених знања, вештина и компетенција. Рад подразумева самосталан истраживачки рад у одабраној тежишној области и примену резултата у конкретном просторном и друштвено-економском контексту.

ЛИТЕРАТУРА:

Избор литературе зависи од теме истраживања.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Мастер теза се реализује кроз самостални истраживачки рад студента и менторски рад. Мастер теза се презентује и брани пред комисијом.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена
-колоквијум	30
Завршни испит	
-мастер теза	70

Назив предмета: М4.2 Стручна пракса

Врста и ниво студија: 4 семестар мастер академских студија

Наставник: Јелена А. Живковић

Тип предмета: стручно - апликативни

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: положени сви предмети на дипломским студијама

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Основни циљ је стицање практичног искуства. Искуство планерских, консултантских, јавних и других институција које учествују у систему планирања у Србији, одн. Европи у којима се пружа могућност студентима да развију способност брзог и ефикасног доношења планерских одлука. Стручна пракса студентима пружа могућност за стицање додатних знања о практичним процедурама одлучивања у мери у којој оне врше утицај на квалитет урбанистичких решења.

ИСХОД ПРЕДМЕТА:

Разумевање актуелне праксе урбаног планирања и пројектовања; Разумевање друштвено – економског оквира урбане интервенције; Способност интеграције стечених знања; Примена стечених вештина; Способност тимског рада; Свест о улози урбанисте у савременом друштву; Разумевање професионалне етике и кодекса понашања.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Студенти самостално бирају институције, организације, предузећа или друге установе које се баве урбанистичким планирањем и пројектовањем. Студенти континуално прате рад изабране институције и воде евиденцију о резултатима рада.

ЛИТЕРАТУРА:

Студенти су упућени на коришћење конкретних докумената установе у којој раде стручну праксу.

МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз практичан рад у институцијама, организацијама, предузећима и другим установама у којима студенти обављају стручну праксу.

ОЦЕНА ЗНАЊА (максимални број поена 100):

Предиспитне обавезе	поена	поена
-практичан рад	70	
Завршни испит		
-елаборат	30	

6. начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија

Укупно предвиђено трајање студија је две године, односно 120 ЕСПБ.

Настава се остварује предавањима, вежбама, радом у студију, семинарима, консултацијама, образовно-научним, односно образовно-уметничким радом, менторским радом, стручном праксом и другим облицима наставног и истраживачког рада.

Наставни часови у табелама плана изражени су на следећи начин: Предавања + Вежбе + (Пројектовање у студију). Само један број у табели говори да је у оквиру датог фонда сати могуће изводити наставу на више различитих начина. Фонд вежби од 1 часа недељно одвија се у форми интерактивне наставе (заједно са предавањима).

7. бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са Европским системом преноса бодова

Бодовна вредност свих студијских подручја и предмета исказана је у табелама под тачком 5.

8. бодовна вредност завршног рада на мастер студијама

На мастер студијама је предвиђен завршни – мастер теза. Овај задатак израђује се у студију, током четвртог семестра, у сарадњи са ментором. Одбрана мастер тезе је јавна, пред комисијом.

9. предуслови за упис појединих предмета или група предмета

Предуслови су дати у описима предмета под тачком 5.

10. начин избора предмета из других студијских програма

Студент може одабрати изборни предмет другог студијског програма на факултету или универзитету у прва три семестра студија. Услов за избор је одобрење Продекана за наставу.

11. услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија

Студент може прећи на студијски програм са другог студијског програма исте области студија, у складу са расположивим капацитетима и процедуром која ће бити дефинисана посебним правилником.

12. остала питања од значаја за извођење студијског програма

Провера знања врши се путем израде и одбране пројектних елабората и семинарских радова, путем колоквијума и једноделних (писмених или усмених) испита.